

A festő

Édesapám szülei még születésem előtt meghaltak. Nagypám háborús veterán volt, szakmája szerint asztalos. Csodaszép antik mintázatú bútorokat, valamint hegedűket és brácsákat is készített. Ezek a bútorok beszélni tudtak. A kacskaringós asztallábtól, amelynek a talpa egy kinyújtott nyelví sárkányfejet ábrázolt, mindig félttem. Sokszor éjszaka is odamentem, és csak néztem, hogy mikor kel életre. Mivel erősen rászzegeztem a tekintetem, egy idő után már tényleg úgy tűnt, mintha mozogna. Ekkor berohantam a szobámba, bebújtam a paplan alá, és reméltem, hogy a szörny nem jön utánam. A hegedűiből egyet sem láttam. Édesapám mesélte, hogy a cigányok lovas kocsin járták az utcákat, és mindig kiabálták, hogy milyen értékeket árulnak. Ezek között volt alig használt mosógép, kiszakadt dob, megrepedt fuvola, és voltak különféle festmények is, amelyeket a festő egy üveg pálinkáért adott el.

– Egyszer aztán – mesélte apám –, kimentünk az utcára, amikor a cigányok kiabáltak, mivel sokszor volt úgy, hogy tényleg volt náluk valami értékes faanyag. A nagytata felugrott a szekérre, vizslatta vastag szemüvegén keresztül a sok kacatot. Egy nagyon érdekes deszkára bukkant, már nem is tudom, milyen fajta fa volt, de azt tudom, hogy az öreg nagyon megörült neki. Tudod, kislányom, ez volt a mániája – ahogy te mondanád. Imádta a fát.

Itt apám egy kis szünetet tartott, könnybe lábadt a szeme, s halvány mosoly ült az arcára. Mintha az emlékek hirtelen elkapták volna. Egyszerűen belefeledkezett a mondanivalójába.

– Hol is tartottam? – kérdezte.

– Hát ott, hogy a nagytata nagyon szerette a fát.

– Ja, igen. Hát tényleg nagyon szerette. Először mindig végigsimított a kezével a fán, majd hozzátapasztotta a fülét, és így bizonyosodott meg

róla, hogy hangszer lesz-e belőle, vagy esetleg valami bútor. Tudod, ritkán talált akkora darab fát, amelyből ki lehetett faragni egy egész hegedűhátat, meg hát sokszor azt mondták, hogy ez pazarlás. De nem is erről akartam veled beszélni, hanem hogy milyen kincset talált a nagytata a deszka alatt. Egy óriási festményt. Azt mondta a cigány, hogy neki adja egy hegedűért meg egy üveg borért – merthogy a nagypapa bort is készített minden évben. Istenem, azok a borok! Akkor még lehetett rendes bort inni, nem ezt a felvizezett mosogatólét!

– Apa, de mi lett a festménnyel? – kérdeztem.

– Hát azt a nagypapa bevitte, óvatosan letörölgette, majd nagytatával próbált rájönni, hogy ki a festő.

Apám megállt, elgondolkodott, majd folytatta.

– Akkoriban Kanizsán minden kocsmában Cigonyáról beszéltek, a festőről, aki egy-két üveg piáért odaadja a legjobb festményét. Ez a kép is tőle volt, Dobó Tihamértől. Tudod, melyik az, kislányom?

Kérdőn néztem rá. A nappali falára mutatott. Ez a festmény volt az első emlékeim egyike. A tiszai naplementét ábrázolja csónakokkal, benyúló fágakkal. Szerettem volna belemászni a képbe, megfürödni a vízben, beleülni a csónakokba. Végighúztam a festékrétegen az ujjam, hogy egy kicsit átérezzem azt, amit a festő érezhetett. Sokszor órákig néztem a festményt, és ilyenkor magával ragadott a magány nyomasztó érzése. Mint ha lenne bennünk valami közös. Később Dobó Tihamér képeit mindenhol felismertem: az anyai nagyanyámnál, édesanyám unokatestvérénél, apám barátjánál, igazából a rokonságom nagy részénél.

Aztán mikor egy kicsivel idősebb lettem, már engem is kivittek a temetőbe halottak napján. Lépkedtünk, a kezünk tele volt csokrokkal meg koszorúkkal. Virágot raktunk apai nagyapámék, anyai ági rokonaim, majd édesapám nagyszülei, aztán pedig anyám nagyszülei sírjára. Nem értettem, mi ebben a jó. Ekkor anyukám azt mondta: siessünk, el akarok menni a bátya sírjához is, olyan rég tisztítottam meg utoljára. Vele akarok lenni egy kicsit.

Megszaporáztuk a lépteinket, és hamarosan egy romos, elhanyagolt sírhoz értünk. Kiguvadt szemmel olvastam a feliratot: „Dobó Tihamér, Cigonya”. Ekkor derült ki a számomra, hogy édesanyám nagybátyja a Tihamér bácsi. Elöntött a büszkeség.

– Miben halt meg a Tihamér bácsi? – kérdeztem kétségbeesetten.

– Hát, tudod, szívem, akkoriban nem volt nagyon senkinek pénze. Ő meg túl makacs volt, hogy segítséget kérjen. Nem akart senki terhére lenni. Szóval egyik télen halálra fagyott a padlásszobájában.

Arról azonban nem beszéltek egy kislány előtt, hogy valószínűleg az ital is közrejátszott a halálában. Olyan pletykák is keringtek, hogy a saját anyja mérgezte meg, mert nem bírta tovább nézni depressziós fia szenvedését. Hogy ebből mi igaz, mi nem, sosem derül ki.

Gyermekkorom óta megigézve bámulom a képeit. Egy-egy vásznára odaképzelem alakját, amint összehúzza a vállán a takarót.

A hegedű lelke

Nagyapám halála után mi örököltük a házat. Évekig elhanyagolták, nagyon romos volt. A kert közepén egy óriási diófa állt. Nyári esteken mindig itt kártyáztak meg beszélgettek a szüleim a barátaikkal.

Ez a kert olyan volt, mint egy dzsungel. Tele sok-sok virággal, óriásra nőtt rózsabokrokkal, rengeteg tulipánnal és nárcisszal (ezek voltak nagyanyám kedvencei). Egyszer aztán, mikor a barátaimmal nagy nehezen átvágtuk magunkat a növényeken, hirtelen feltárult a csoda. A nagyapám fészere. A küldetésünk további szakaszában megbeszéltük, hogy ki mehet be elsőnek. Én voltam az egyetlen lány, ezért én mentem.

Berontottam a már félig kidőlt ajtón, és mint egy detektív, kémleltem a polcokat, de a fiókokat még nem mertem kinyitni. Lefújtam mindenről a port, leszedtem a pókhálót, ami folyton beleakadt a hajamba.

Majd beljebb merészkedtem, és végre megjött a bátorságom a rámoláshoz. Kinyitottam minden fiókot. Tele voltak vésőkkel meg valamilyen fafaragó eszközökkel, amiket nem ismertem. Majd miután ezzel végeztem, bemásztam a mélyébe, a félig kifaragott deszkák és faanyagok közé. Ekkor megtaláltam a legnagyobb kincset, amiről nem tudtam, hogy álmodtam, de álmodtam. Egy egész hegedűhátat. Futottam ki vele. Megküzdöttem pókhálóval, gallyakkal, tüskékkel, virágokkal. A bokámon még a vér is kiserkent. Nagyon komolyan vettem a feladatom. Odarohantam vele apuhoz. Láttam, hogy hirtelen elöntötték az érzelmek. A boldog öröm érzése. Apu valahogy mindig máshogy volt boldog, mint mások. Még boldogságában is a nyugodtság áradt belőle.

– Kislányom, ezt hol találtad? – kérdezte. – Ezt kerestem évek óta, mert emlékeztem, hogy valahol lennie kell, de egyszerűen nem találtam meg.

Apukám megszállottan rekonstruálni akarta a hegedűt. Fel is keresett egy javítómestert, Kurina bácsit, aki el is vállalta a munkát. A félkész hangszer valahogy elkerült Pestre is, de hogy miért, azt nem is értettem.

Már majdnem kész volt, már csak össze kellett ragasztani. Ekkor Kurina bácsi felém fordult, egy kis fadarabot tett a kezembe.

– Kicsikém, szorítsd össze jól a markod, csukd be a szemed, és gondolj a legszebb emlékeidre.

Úgy tettem, ahogy mondta. Összeszorítottam a kezem, becsuktam a szemem, és a nyárra gondoltam. Ahogy süt a nap, ahogy pancsolok, ahogy nézem a csillagos eget, ahogy barangolok az erdőben.

Amikor visszaadtam a kezébe, ezt mondta:

– Remélem, nagyon szépekre gondoltál, mert ez lesz a hegedű lelke. Ettől függ, hogy milyen lesz a hangja.

A hegedű elkészült. Ennek volt a legcsodálatosabb hangja a világon. Édesapám az üvegszekrényben tartotta, sosem vette ki belőle.

Aztán évek múltán, apám halála után elővettem a hegedűt. Felhangoltam, meggyantáztam a vonót, majd játszani kezdtem. Hogy őszinte legyek, nem is volt ennek a hegedűnek annyira jó hangja. Sőt! Talán ez volt a legrosszabb hang, amit életemben hallottam. Pedig mindig hinni akartam abban, hogy szép a hangja, hogy a lelkében vannak a legszebb dolgok, amelyek történtek velem. A megpróbáltatások idején talán a hegedűből is kiszállt a lélek. Nem tudom. De egy biztos, ez a hegedű nem jól szól, és már soha nem is fog jól szólni.